

angående personer som vistas i Sverige
och utför religiös eller annan ideell verksamhet

RS/006/2020

Fastställelsebeslut: RA/010/2020			Version 1.0
Beslutsdatum: 2020-06-05			
Gäller för: operativ verksamhet			
Gäller från och med: 2020-06-05			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
2021-07-20	2.0	Sammanfattningen, 3.3, 4.2, 4.3	RA/173/2021
2024-01-15	3.0	Sammanfattning, 1, 2 - 4 (borttag), 2 (nytt)	RA/004/2024

Fakta om rättsliga ställningstagande

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Fakta om rättsliga ställningstagande	1
Sammanfattning.....	3
1. Bakgrund och syfte	4
2. Rättslig bedömning	5
2.1 Uppehållstillstånd för besök p.g.a religiös verksamhet enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen	5
2.1.1 Volontärer	6
2.1.2 Missionärer	8
2.1.3 Munkar och nunnor.....	9
2.2 Uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen....	10
2.2.1 Missionärer	11
2.2.2 Munkar och nunnor.....	12

Sammanfattning

Missionärer, munkar, nunnor och volontärer som avser att tillfälligt vistas i Sverige kan beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen (2005:716). De allmänna villkoren för uppehållstillstånd för besök ska dock vara uppfyllda, t.ex. kravet på styrkt identitet, pass och vandel.¹

För att en volontär ska kunna beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd måste personen delta i ett volontärsprogram eller i en verksamhet som har allmännyttiga mål för ideellt eller religiöst arbete.

När det gäller munkar, nunnor, missionärer och volontärer kan ersättning utgå i form av kost och logi, men de kan även erhålla fickpengar. Att en ersättning utgår innebär inte i sig att personen omfattas av kravet på arbetstillstånd. Det som måste beaktas är syftet med vistelsen, dvs. att verka ideellt antingen på religiös eller på humanistisk grund och där ersättningen är av underordnad betydelse, vilket inte är detsamma som ett arbete som sker inom ramen för en anställning i Sverige eller utomlands (2 kap. 7 § utlänningslagen). Nivån kan därför sättas något lägre vid bedömningen av försörjningskravet i 5 kap. 10 § utlänningslagen. I denna bedömning ingår även att de har en giltig medicinsk reseförsäkring som gäller i Sverige under hela vistelsetiden.

Det är endast *missionärer med uppdrag* som, under vissa förutsättningar, kan beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Det måste t.ex. finnas ett uppdrag från en registrerad församling eller ett trossamfund i Sverige. Försörjningen ska vara tryggad under vistelsen på annat sätt än genom anställning, men kan anpassas efter omständigheterna i det enskilda fallet. Försörjningen får inte sättas så lågt att personen förväntas vara beroende av allmosor eller andra gåvor från allmänheten för sitt uppehälle. Kost och logi måste därför vara garanterad under tillståndstiden. Församlingen eller trossamfundet i hemlandet eller i Sverige ska ha bekräftat och förordat vistelsen här. Tillstånd beviljas för ett år i taget. Missionärer kan inte beviljas permanent uppehållstillstånd.

Kommer vistelsen i Sverige för munkar och nunnor att vara längre tid än ett år kan även de beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen, under vissa förutsättningar. Det är endast de munkar och nunnor som tillhör ett registrerat trossamfund eller en religiös ideell förening som kan beviljas uppehållstillstånd enligt denna bestämmelse. Den religiösa ideella föreningen måste dessutom vara medlemmar i ett registrerat trossamfund i Sverige.

¹ 2 kap. 1 § och 5 kap. 17 § första stycket utlänningslagen. Se även [MIG 2011:11](#) och det rättsliga ställningstagandet Kraven på klarlagd identitet och pass i ärenden om uppehållstillstånd, [RS/037/2021](#).

Försörjningen får inte sättas så lågt att munkar och nunnor förväntas vara beroende av allmosor eller andra gåvor från allmänheten för sitt uppehälle. Kost och logi måste därför vara garanterad under tillståndstiden. Är förutsättningarna uppfyllda kan ett tvåårigt uppehållstillstånd beviljas. Ett sådant tillstånd ska som huvudregel vara ansökt om och beviljad före inresan till Sverige (5 kap. 18 § utlänningslagen).

Det är endast munkar och nunnor i registrerade trossamfund eller i religiösa ideella föreningar, som är medlemmar i ett registrerat trossamfund, som kan beviljas permanent uppehållstillstånd med stöd av samma bestämmelse. Förutsatt att de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd i 5 kap. 7 § utlänningslagen är uppfyllda. För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas krävs först att villkoren för fortsatt uppehållstillstånd är uppfyllda. För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas krävs bl.a. att det finns en viljeyttring om att vara bosatt i Sverige och att det finns någon form av särskild anknytning till Sverige. Dessutom måste tidskravet vara uppfyllt. Undantag från kravet på försörjning vid permanent uppehållstillstånd kan ske med stöd av 5 kap. 8 § första stycket 3 utlänningslagen, dvs. om det i det enskilda fallet finns särskilda skäl. Om förutsättningarna är uppfyllda kan permanent uppehållstillstånd beviljas efter fyra år.

1. Bakgrund och syfte

Det förekommer att tredjelandsmedborgare söker sig till Sverige för att tillfälligt utöva religiös verksamhet för välgörande ändamål med koppling till ideella föreningar med religiös inriktning, församlingar eller trossamfund².

Dessa organisationers struktur och sätt att verka skiljer sig från andra arbets- och uppdragsgivare. De personer som förekommer drivs av religiös eller ideell övertygelse snarare än ekonomiska skäl. Om någon ersättning utgår är den därför som regel låg.

Avgränsningen till verksamhet som kräver arbetstillstånd kan vara svår eftersom personerna ofta får tillgång till vissa förmåner som kost och logi och ibland även fickpengar samtidigt som de utför ett uppdrag.

Syftet med detta rättsliga ställningstagande är bl.a. att ge vägledning avseende tillståndstider, under vilka förutsättningar uppehållstillstånd kan beviljas för personer som vill utöva religiös verksamhet i Sverige, men också om de uppdrag som dessa personer ska utföra kräver arbetstillstånd.

² Med trossamfund avses en gemenskap för religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst. Svenska kyrkan, och trossamfund som har registrerats enligt lagen (1998:1593) om trossamfund anses som registrerade trossamfund. Det är Kammarkollegiet som prövar ansökningar om registrering av trossamfund. [Registrering av trossamfund - Kammarkollegiet](#).

2. Rättslig bedömning

Utlänningslagstiftningen innehåller inga uttryckliga regler om uppehållstillstånd för religiös verksamhet. Det innebär att rätten till vistelse vid utövande av religiös verksamhet får bedömas utifrån omständigheterna i ärendet.

De bestämmelser som kan bli aktuella är uppehållstillstånd för arbete (6 kap.), övriga studier (5 kap. 10 §), besök (5 kap. 10 §) eller den som har sin försörjning tryggad på annat sätt (5 kap. 5 § tredje stycket). Den sistnämnda bestämmelsen tillämpas endast för de missionärer som är här på uppdrag överstigande ett år eller munk och nunna inom Svenska kyrkan, annat registrerat trossamfund eller ideell förening med religiös inriktning.

Tidsbegränsade uppehållstillstånd som avser tillfälliga vistelser i Sverige regleras i 5 kap. 10 § och 19 § utlänningslagen.

2.1 Upphållstillstånd för besök p.g.a religiös verksamhet enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen

Svenska kyrkan, registrerade trossamfund och ideella föreningar med religiös inriktning tar emot utländska besökare som under en tid avser att delta i deras verksamhet eller att här utöva mission. En bedömning av om arbetstillstånd krävs får göras utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet.

För att en person som vill utöva religiös verksamhet i Sverige ska kunna beviljas uppehållstillstånd för besök måste vissa grundläggande förutsättningarna vara uppfyllda.

Det innebär att kravet på styrkt identitet och giltig resehandling ska vara uppfyllda. Syftet med besöket ska framgå av inbjudan från kyrkan eller trossamfundet. Med trossamfund avses en gemenskap för religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst. De uppgifter som den sökande ska utföra under sin vistelse i Sverige ska ha en tydlig koppling till kyrkans, församlingens eller trossamfundets verksamhet, och att kyrkan eller trossamfundet har bekräftat syftet med och tiden för sökandens vistelse i Sverige.

Även för denna kategori besökare ska försörjningen under vistelsen vara tryggad. I denna bedömning ingår även att de har en giltig medicinsk reseförsäkring som gäller i Sverige under hela vistelsetiden. Med hänsyn till verksamhetens art får dock försörjningskravet anpassas efter omständigheterna i ärendet och kan i regel sättas något lägre än för andra besökare som beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen.

Försörjningen kan dock inte sättas så lågt att personen förväntas vara beroende av allmosor eller gåvor från allmänheten för sitt uppehälle. Personen måste som minst erbjudas kost och logi, samt i vissa fall fickpengar.³

Det är viktigt att det framgår att den sökande är fast bosatt i hemlandet eller i det land där hon eller han är lagligen bosatt och kan återvända till. Den totala vistelsen i Sverige bör därför inte vara av sådan omfattning att den inte längre framstår som tillfällig. Längden av det ansökta tillståndet kan dock komma att påverka bedömningen av om det är fråga om ett rent besök eller om det istället ska ses som ett försök till bosättning eller ett kringgående av reglerna för arbetstillstånd.⁴ Vad som bör beaktas vid bedömningen om vistelsen ska anses tillfällig är densamma som vid prövningen av övriga besökstillstånd enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen.⁵

Även i dessa ärenden gäller huvudregeln om att uppehållstillstånd ska vara beviljat före inresan. Om de grundläggande förutsättningarna är uppfyllda kan uppehållstillstånd beviljas enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen och förlängas enligt 5 kap. 19 § samma lag, om vägande skäl föreligger.

2.1.1 Volontärer

De närmare förutsättningarna för uppehållstillstånd för andra volontärer än de som omfattas av 5 b kapitlet i utlänningslagen är inte reglerade vare sig i lag eller i förarbetena. Någon praxis från Migrationsöverdomstolen finns heller inte⁶. Upphållstillstånd för denna kategori ges dock med stöd av 5 kap. 10 § utlänningslagen.

Någon beskrivning av vad som avses med volontärer finns inte i förarbetena till utlänningslagen. Däremot går det att få viss vägledning av studerande och forskardirektivet.⁷ Där anges att begreppet volontär är förknippat med allmännyttigt, ideellt arbete under en begränsad tid och inom ramen för ett program eller löpande utbyte mellan länder eller organisationer. Volontärsarbete som omfattas av 5 kap. 10 § utlänningslagen kan även ske som ett led i ett gemensamt kulturellt eller miljöintresse.

Det är i ofta yngre personer i åldern mellan 18 och 30 år som kommer ifråga och förutom att uträtta ett ideellt, allmännyttigt arbete så finns det ett inslag av att lära känna landet och dess kultur.

Vanligtvis utförs volontärsarbete t.ex. på kursgårdar, kollektivbruksgårdar, inom församlingar, eller andra liknande inrättningar för ideell verksamhet. Volontärsarbete har ofta som syfte att stödja lokalsamhället.

³ Se Rättsligt ställningstagande om uppehållstillstånd för besök, RS/012024.

⁴ [Prop. 1994/95:179](#) s. 66-67.

⁵ Se RS/01/2024 och Handbok i migrationsärenden/Upphållstillstånd för besök.

⁶ Någon praxis avseende volontärer finns heller inte från Utlänningsnämnden.

⁷ Se [EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV \(EU\) 2016/801](#) av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärsarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au pairarbete (omarbetning) och [prop. 2019/20:9](#).

Det kan till exempel handla om att ordna aktiviteter för unga, stötta i integrationsverksamhet eller bidra med insatser för miljö och hållbarhet. Volontärsarbete kan i princip inte förekomma inom kommersiella verksamheter.

Även för volontärer ska försörjningen vara tryggad under hela vistelsen. I denna bedömning ingår även att de har en giltig medicinsk reseförsäkring som ska gälla i Sverige under hela vistelsetiden. Med hänsyn till verksamhetens art får dock försörjningskravet anpassas efter omständigheterna i ärendet och kan i regel sättas något lägre än för andra besökare som beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen. Försörjningen kan dock inte sättas så lågt att personen förväntas vara beroende av allmosor eller gåvor från allmänheten för sitt uppehälle.⁸

Ersättning för volontärsarbetet utgår ofta i form av kost och logi, men även fickpengar kan erhållas. Att en ersättning utgår innebär inte i sig att personen omfattas av kravet på arbetstillstånd. Det som måste beaktas är syftet med vistelsen, dvs. att verka ideellt som volontär och där ersättningen är av underordnad betydelse. Det är alltså inte detsamma som ett arbete som sker inom ramen för en anställning i Sverige eller utomlands (2 kap. 7 § utlänningslagen).

En volontär som har för avsikt att utföra ett arbete som inte bara är ett inslag utan av en mer stadigvarande karaktär, exempelvis ett heltidsarbete eller ett återkommande omfattande arbete i ett café eller i en butik, kan behöva ett arbetstillstånd. Om det däremot rör sig om sporadiska volontära insatser av denna typ behövs inget arbetstillstånd. En bedömning utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet får alltså göras om ett uppdrag eller ett arbete under anställningsliknande förhållande kräver arbetstillstånd. Det finns annars en risk att reglerna om arbetstillstånd kringgås.

Förutom att försörjningen ska vara tryggad under hela vistelsen ska det även finnas en försäkring.⁹

Det är därför viktigt med en individuell bedömning i det enskilda ärendet, även om utgångspunkten är att det ska handla om en verksamhet som till sin natur bör vara tillfällig. Det ska därmed finnas en tydlig avsikt att återvända till hemlandet efter den avslutade vistelsen.

Volontärer kan beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för besök med stöd av 5 kap. 10 § utlänningslagen. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan beviljas för den kortare tid som volontärsarbetet ska pågå eller för en sammanlagd vistelsetid understigande ett år.

⁸ Se Rättsligt ställningstagande angående uppehållstillstånd för besök, RS/001/2024.

⁹ RS/001/2024.

2.1.2 Missionärer

Missionärer förknippas med religiösa organisationer, trossamfund och kyrkor.¹⁰ Gemensamt är att man vill sprida kunskap om sitt budskap eller sin tro genom undervisning och andlig påverkan. Det kan ske genom sammankomster, kurser eller annan uppsökande verksamhet, som inte sällan innehåller aktiviteter av social natur.

Missionärer avser oftast att vistas tillfälligt i Sverige för att sedan återvända till sitt hemland eller bege sig till ett annat land för att fortsätta sin verksamhet där. Deras vistelse har därför karaktären av besök även om det i vissa fall kan röra sig om något längre vistelser än vad som normalt gäller för besök.

Utgångspunkten är att det handlar om verksamhet som till sin natur är tillfällig. Det ska därför finnas en tydlig avsikt att återvända till hemlandet eller det land där man är lagligen bosatt efter att man avslutat sitt uppdrag i Sverige, vilket är ett allmänt krav som gäller för samtliga besöksärenden.¹¹

För att uppehållstillstånd ska beviljas krävs att det finns en tydlig plan, ett uppdrag, från församlingen eller trossamfundet i Sverige eller hemlandet. Den religiösa organisationen, församlingen eller trossamfundet måste ha bekräftat och förordat verksamheten i Sverige, men också hur länge den avser pågå. De missionärer som har ett sådant uppdrag kommer i fortsättningen benämnas *missionärer med uppdrag*.

Som ovan angetts ska försörjningen under vistelsen vara tryggad, men med hänsyn till de uppgifter som missionärer med uppdrag utför kan försörjningskravet anpassas efter omständigheterna i det enskilda ärendet och kan i regel sättas något längre än för andra besökare. Det under förutsättning att församlingen eller trossamfundet i Sverige eller i hemlandet garanterar kost och logi under hela vistelsen. För att försörjningskravet ska anses uppfyllt måste det finnas en giltig försäkring för hela vistelsetiden.¹²

I normalfallet behöver inte missionärer med uppdrag arbetstillstånd. Arbetet görs i regel utan att personen är anställd eller erhåller någon lön. Utgår ersättning innebär det inte i sig att personen omfattas av kravet på arbetstillstånd. Att de erhåller fri kost och logi och fickpengar medför inte någon annan bedömning. Det som måste beaktas är alltså syftet med vistelsen, dvs. att missionera. Det är normalt sett inte detsamma som ett arbete som sker inom ramen för en anställning i Sverige eller utomlands (2 kap. 7 § utlänningslagen).

Om missionären utför ett arbete som normalt inte ingår i missionsverksamheten kan han eller hon behöva ett arbetstillstånd. Om ett sådant uppdrag eller arbete kräver arbetstillstånd får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet. Det finns annars en risk att reglerna om arbetstillstånd kringgås.

¹⁰ Här ingår även religiösa ideella föreningar.

¹¹ Ibid.

¹² RS/001/2024.

Tillstånd kan i så fall beviljas för hela den planerade vistelsen i Sverige enligt 5 kap. 10 § utlänningslagen, om den sammanlagda vistelsetiden understiger ett år.

Missionärer med uppdrag kan förlänga sin vistelse i Sverige enligt 5 kap. 19 § utlänningslagen, om vägande skäl finns. En bekräftelse måste i fall finnas från den religiösa organisationen, församlingen eller trossamfundet och de måste också ha förordat förlängningen av vistelsetiden, men också angett varför längre vistelse i Sverige är nödvändig. Dessutom måste försörjningen vara tryggad under hela vistelsen och det ska även finnas en försäkring.¹³

Se [nedan](#) under rubriken 2.2.1 under vilka förutsättningar *missionärer med uppdrag* från Svenska kyrkan, ett registrerat trossamfund eller ideell förening med religiös inriktning kan beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen.

För personer som missionerar utan uppdrag från en församling eller trossamfund i Sverige eller i hemlandet bör den viseringfria tiden eller under den tid som visering gäller utgöra tillräcklig tid för att missionera. I undantagsfall kan ett uppehållstillstånd för besök beviljas. Försörjningen ska vara tryggad under hela vistelsen på samma sätt som generellt gäller för övriga besöksärenden.¹⁴ En gällande försäkring ska finnas som är giltig i Sverige under hela vistelsetiden. Upphållstillstånd för besök kan i så fall beviljas för en kortare tid enligt 5 kap. 10 och 19 § utlänningslagen, dock inte mer än en månad om övriga villkor är uppfyllda.

2.1.3 Munkar och nunnor

Munkar och nunnor karakteriseras av att de tillhör ett religiöst trossamfund och att de har valt att leva ett s.k. traditionellt klosterliv.

Syftet med resan till Sverige kan vara att besöka och bo i ett särskilt kloster eller tempel och där delta i den dagliga verksamheten, men det kan även vara att missionera, se [avsnitt 2.1.2](#).

Som tidigare nämnts ska försörjningen vara tryggad under hela vistelsen, men med hänsyn till de uppgifter som munkar och nunnor traditionellt utför får dock försörjningskravet anpassas efter omständigheterna i det enskilda ärendet och kan i regel sättas något lägre än för andra besökare. För att kravet på försörjning ska anses uppfyllt måste det finnas en giltig medicinsk reseförsäkring som gäller i Sverige under hela vistelsetiden.¹⁵

Det arbete som en munk eller nunna utför är inte helt jämförbart med vad som normalt avses med anställning och arbete i Sverige. Skulle en ersättning utgå innebär det inte i sig att personen omfattas av kravet på arbetstillstånd. Det innebär att munkar och nunnor i normalfallet inte behöver arbetstillstånd om de utför arbete som förknippas med klosterlivet, exempelvis praktiskt arbete i hushållet. Att de erhåller fri kost och logi och fickpengar medför inte någon annan bedömning.

¹³ Ibid.

¹⁴ RS/001/2024.

¹⁵ RS/001/2024, och Handbok i migrationsärenden/Upphållstillstånd för besök.

Det som måste beaktas är alltså syftet med vistelsen, dvs. att leva i ett kloster och där utföra vissa arbetsuppgifter. Det är normalt sett inte detsamma som ett arbete som sker inom ramen för en anställning i Sverige eller utomlands (2 kap. 7 § utlänningslagen).

Om munken eller nunnan utför ett arbete som normalt inte ingår i klosterlivet kan han eller hon behöva ett arbetstillstånd. Om ett sådant uppdrag eller arbete kräver arbetstillstånd får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet. Det finns annars en risk att reglerna om arbetstillstånd kringgås.

Munkar och nunnor avser oftast att vistas tillfälligt i Sverige varför deras vistelse här har karaktären av besök, även om det i vissa fall kan röra sig om längre vistelser än vad som normalt gäller för besök.

För en munk eller nunna kan uppehållstillstånd i princip ges så länge som klostertiden löper, dock understigande ett år. En individuell bedömning i det enskilda fallet måste dock göras även om utgångspunkten är att vistelsen i Sverige är tillfällig. Det ska därför finnas en tydlig avsikt att återvända till hemlandet efter den avslutade vistelsen i klostret för att uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 10 och 19 § utlänningslagen ska kunna beviljas.

Om vistelsen planeras vara högst tre månader¹⁶ gäller istället reglerna för visering eller tillståndsfri tid. Längre tillståndstider än ett år kan ges i vissa fall, vilket beskrivs nedan under [avsnitt 2.2.2](#).

Det utesluter inte att den som vill stanna här på annan grund har möjlighet att göra det om villkoren enligt 5 kap. 18 § andra stycket utlänningslagen är uppfyllda.

2.2 Upphållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen

För att uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen ska kunna beviljas missionärer, munkar och nunnor krävs att det religiösa trossamfundet i Sverige är ett registrerat trossamfund eller är medlemmar i ett registrerat religiöst trossamfund.¹⁷ Med medlemmar avses ideella föreningar med religiös inriktning som ingår i ett registrerat trossamfund.¹⁸ Den ideella föreningen måste vara fullvärdig medlem inom det registrerade trossamfundet. Det är alltså inte tillräckligt att den ideella föreningen är observatör eller liknande.

Med registrerat trossamfund avses ett trossamfund som är registrerat hos Kammarkollegiet enligt lag (1998:1593) om trossamfund. Associationsformen registrerade trossamfund inrättades när Svenska kyrkan skildes från staten.

¹⁶ 2 kap. 5 § utlänningslagen.

¹⁷ 5 § lag (1998:1593) om trossamfund.

¹⁸ Exempel på ideella föreningar med religiös inriktning som är medlemmar i ett registrerat trossamfund se Sveriges kristnas råd [Medlemskyrkor - Sveriges kristna råd](#) och Sveriges buddhistiska gemenskap [SBG medlemmar – Sveriges buddhistiska gemenskap \(sverigesbuddhister.se\)](#)

En av ambitionerna med ändringen var att öka likställigheten mellan Svenska kyrkan och andra trossamfund.¹⁹ Exempel på registrerade trossamfund är Svenska kyrkan, Sveriges kristna råd och Sveriges Buddhistiska gemenskap.

Det finns inga krav på att den religiösa ideella föreningen eller det registrerade trossamfundets verksamhet utövas i en speciell byggnad, utan det kan ske t.ex. i en lägenhet eller i en källarlokal.

Uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen kan beviljas en person som har sin försörjning ordnad på annat sätt än genom anställning. Kravet på att försörjningen ska vara ordnad har inte närmare preciserats i förarbetena till utlänningslagstiftningen. Rekvisitetet har dock getts innebörden att personen själv ska kunna tillgodose sina behov, dvs. att personen har tillräckliga medel för sina levnadsomkostnader utan bistånd av någon annan. Utgångspunkten bör därför vara att personen har egna medel för sin försörjning som överstiger vad han eller hon hade varit berättigad att få i försörjningsstöd enligt riksnormen enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Migrationsverkets bedömning är att försörjningskravet får anses uppfyllt om församlingen, trossamfundet eller Svenska kyrkan står för missionärens, munken eller nunnans uppehälle under hela vistelsen i Sverige. Detsamma gäller om missionärens, munkens eller nunnans vistelse här finansieras helt eller delvis av den religiösa organisationen i hemlandet.

Om förutsättningarna för bestämmelsen är uppfyllda kan uppehållstillstånd beviljas, i annat fall avslås. Ett sådant tillstånd ska vara ansökt om och beviljad innan inresan till Sverige. Görs ansökan medan personen befinner sig i Sverige måste 5 kap. 18 § andra stycket 11 vara uppfylld för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas.

2.2.1 Missionärer

Förutsättningarna för att bevilja *missionärer med uppdrag* från en församling eller trossamfund uppehållstillstånd har inte särskilt reglerats i 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen, utan framgår av myndighetspraxis.

För att uppehållstillstånd ska kunna beviljas enligt denna bestämmelse måste församlingen eller trossamfundet i Sverige vara Svenska kyrkan, annat registrerat trossamfund eller att den ideella föreningen är medlem i ett registrerat trossamfund.

Svenska kyrkan, församlingen eller trossamfundet ska bekräfta och ange varför det är nödvändigt att missionären vistas i Sverige längre tid än ett år. Försörjningen måste vara tryggad under hela vistelsetiden, men kan anpassas efter omständigheterna i det enskilda fallet. Det innebär att försörjningskravet i regel kan sättas något lägre än för andra kategorier som också omfattas av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen, men får inte sättas så låg att personen förväntas vara beroende av allmosor eller andra gåvor från allmänheten för sitt uppehälle. Kost och logi måste därför vara garanterad under tillståndstiden.

---

¹⁹ Prop. 2009/10:55.

Dessutom kan det behöva finnas en försäkring för hela tillståndsperioden, om inte personen blir folkbokförd.

Det är endast missionärer som är här på uppdrag från ett registrerat trossamfund i Sverige som kan beviljas uppehållstillstånd med stöd av bestämmelsen. Uppdraget ska omfatta hela den sökta tillståndstiden.

Det uppdrag som missionären ska utföra i Sverige får inte vara ett arbete som kräver arbetstillstånd. Om så skulle vara fallet kan uppehållstillstånd inte beviljas med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen, eftersom försörjningen enligt bestämmelsen måste vara ordnad på annat sätt än genom anställning. En bedömning av om arbetstillstånd krävs får göras utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet. Detta är motiverat med hänsyn till risken för att reglerna om arbetstillstånd annars kan komma att kringgås.²⁰

För att ett uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen ska kunna beviljas måste ansökan vara beviljad före inresan i Sverige (5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen). En ansökan som lämnas in efter inresan i Sverige kan endast beviljas om synnerliga skäl föreligger (5 kap. 18 § andra stycket 11 utlänningslagen). Missionärer får vistas i Sverige med uppehållstillstånd i sammanlagt tre år. Upphållstillstånd beviljas för ett år i taget. Missionärer kan inte beviljas permanent uppehållstillstånd.

2.2.2 Munkar och nunnor

Förutsättningarna för att bevilja munkar och nunnor uppehållstillstånd har inte heller reglerats särskilt i 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen, utan framgår också av myndighetspraxis.

Det är munkar och nunnor som har valt att leva ett traditionellt kloster- eller tempelliv som kan beviljas uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Det trossamfund som munken eller nunnan tillhör ska antingen vara Svenska kyrkan eller annat registrerat trossamfund. En ideell förening med religiös verksamhet omfattas också om föreningen är medlem i ett registrerat trossamfund. Vad som avses med registrerat trossamfund se [avsnitt 2.2](#). Munken och nunnan ska även avse att bo och leva i ett kloster eller i ett tempel för en längre tid än ett år.

Försörjningen under vistelsen ska vara tryggad. Munkar och nunnor karakteriseras av att de tillhör ett religiöst trossamfund och att de har valt att leva ett traditionellt klosterliv inom den organisationen. Beroende på situationen i det enskilda fallet kan försörjningskravet i regel sättas lägre än för andra kategorier som också omfattas av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Försörjningskravet kan dock inte sättas så lågt att munken eller nunnan är beroende av allmosor eller liknande gåvor för sitt uppehälle. Det innebär att de måste ha kost och logi ordnat under hela vistelsen för att uppehållstillstånd ska kunna beviljas.

²⁰ Se Kunskapsstöd om villkoren för arbetstillstånd.

För det fall munken eller nunnan inte kan bli folkbokförd i Sverige krävs att de har någon form av försäkring som är giltig under hela vistelsetiden och som gäller i Sverige. Blir de folkbokförda omfattas de av det svenska socialförsäkringssystemet, varför en särskild försäkring normalt inte kan krävas.

De arbetsuppgifter som munken eller nunnan utför kräver normalt inte arbetstillstånd, eftersom det är arbete som förknippas med klosterlivet. Det som måste beaktas är syftet med vistelsen, dvs. att leva i ett kloster eller tempel och där utföra vissa arbetsuppgifter. Rör det sig däremot om ett arbete som är normalt förekommande på den ordinarie arbetsmarknaden, exempelvis arbete i ett café eller i en butik, kan arbetstillstånd krävas. Om så skulle vara fallet kan uppehållstillstånd inte beviljas med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen, eftersom det uttryckligen framgår av bestämmelsen att försörjning ska vara ordnad på annat sätt än genom anställning. En bedömning av om arbetstillstånd krävs får alltså göras utifrån omständigheterna i det enskilda ärendet. Detta är motiverat med hänsyn till risken för att reglerna om arbetstillstånd annars kan komma att kringgås.²¹

Om förutsättningarna är uppfyllda kan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas för två år i taget och kan om förutsättningarna är uppfyllda förlängas med ytterligare två år. Munkar och nunnor kan under vissa förutsättningar beviljas permanent uppehållstillstånd, se nedan under [avsnitt 2.2.2.1](#).

För att en ansökan ska ses som en förlängningsansökan krävs att ansökan dels har kommit in under föregående tillståndstid, dels att den avser samma grund, dvs. att ansökan avser uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen.²²

2.2.2.1 Permanent uppehållstillstånd

Det är endast munkar och nunnor inom Svenska kyrkan, inom ett annat registrerat trossamfund eller inom den ideella föreningen som är medlem i ett registrerat trossamfund som i vissa fall kan beviljas permanent uppehållstillstånd med stöd 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen.

Bestämmelsens fjärde stycke innehåller en upplysningsbestämmelse som hänvisar till 5 kap. 7 och 8 § samma lag. Det innebär att de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd i 5 kap. 7 § utlänningslagen måste vara uppfyllda.

För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas måste den enskilde först uppfylla villkoren för att få fortsatt uppehållstillstånd.

²¹ Villkoren för arbetstillstånd se Kunskapsstöd.

²² Rättsligt ställningstagande om hantering av ansökningar om fortsatt uppehållstillstånd m.m., RS/082/2021. Enligt huvudregeln i 5 kap. 18 § första stycket utlänningslagen ska en ansökan om uppehållstillstånd ha ansökts om och beviljats före inresan. Undantagen från huvudregeln framgår av bestämmelsens andra stycke. Exempelvis kan undantag från huvudregeln göras vid statusbyte om synnerliga skäl föreligger.

Det är först när det kan konstateras att villkoren för fortsatt uppehållstillstånd är uppfyllda som prövningen om den enskilde uppfyller de särskilda kraven för permanent uppehållstillstånd i 5 kap. 7 § utlänningslagen kan ske. Det innebär att en ansökan om permanent uppehållstillstånd endast kan prövas och beviljas i samband med en ansökan om fortsatt tillstånd enligt 5 kap. 5 § utlänningslagen.²³

Vid införandet av de särskilda bestämmelserna om permanent uppehållstillstånd har lagstiftaren inte särskilt berört de personkategorier²⁴ som omfattas av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Även om dessa inte särskilt nämnts kan det inte ha varit lagstiftarens avsikt att de ska komma i en bättre situation än andra, varför samma tidskrav för permanent uppehållstillstånd även bör gälla för dem, dvs. minst tre år. I och med att munkar och nunnor kan beviljas permanent uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen gäller treårskravet även för dem.

Det finns ingen begränsning av vilka tillståndstider som kan tillgodoräknas vid beräkningen av treårskravet varför utgångspunkten är att alla tidigare beviljade uppehållstillstånd, oavsett grund, får räknas med. Munkar och nunnor kommer dock normalt att beviljas permanent uppehållstillstånd först efter fyra år, eftersom de beviljas tvååriga uppehållstillstånd.

Det räcker inte med att en munk eller nunna uppfyller tidskravet för permanent uppehållstillstånd, dvs. att han eller hon har haft uppehållstillstånd i minst tre år. Ansökan om permanent uppehållstillstånd måste dessutom ske i samband med en ansökan om fortsatt uppehållstillstånd. Det bör även framgå någon form av viljeytring om att munken eller nunnan avser att vara bosatt i Sverige, och att hon eller han har någon form av särskild anknytning till Sverige. Kravet på särskild anknytning till Sverige får anpassas efter deras liv i klostret eller templet. Därtill tillkommer även att tidskravet ska vara uppfyllt vid provningstillfället, av tidigare beviljade uppehållstillstånd och att personen ska ha vistats i Sverige under merparten av tillståndstiden. Vid denna bedömning räknas eventuella handläggnings-tider inte med. Kortare utlandsvistelser påverkar inte heller bedömningen av tidskravet.

De särskilda kraven som ställs upp i 5 kap. 7 § utlänningslagen för att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas är att utlänningen kan försörja sig, och att det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas. Försörjningskravet i 7 § gäller dock inte om utlänningen är ett barn, har rätt att uppbära inkomstgrundad ålderspension, garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken.

²³ Se rättsligt ställningstagande om särskilda krav för att beviljas permanent uppehållstillstånd, [RS/084/2021](#).

²⁴ Personer som uppbär pension, egna företagare och fria yrkesutövare. 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen omfattar inte längre egna företagare och näringsidkare. För dessa kategorier finns särskilda bestämmelser i utlänningslagen.

Undantag från försörjningskravet kan ske om det finns särskilda skäl. I prop. 2020/21:191 (s.75) anges att ventilen i 5 kap 8 § utlänningslagen kan tillämpas i situationer där det inte är rimligt att uppställa ett försörjningskrav t.ex. inför prövningen om en nunna eller en munk bör beviljas permanent uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket samma lag.

En bedömning i det enskilda fallet måste dock göras om upprätthållandet av ett försörjningskrav kan få orimliga konsekvenser för munken eller nunnan. Om så är fallet kan undantag från försörjningskravet ske med stöd av 5 kap. 8 § första stycket 3 utlänningslagen.

För att permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas måste munken och nunnan först uppfylla villkoren för att få fortsatt uppehållstillstånd. För att beviljas permanent uppehållstillstånd krävs att tidskravet är uppfyllt, att det finns en viljeyttring och någon form av särskild anknytning till Sverige.

Är förutsättningarna uppfyllda kan munkar och nunnor inom registrerade trossamfund eller inom religiösa ideella föreningar, som är medlemmar i registrerade trossamfund, beviljas permanent uppehållstillstånd efter fyra år med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket och 7 § utlänningslagen.

Om förutsättningarna för permanent uppehållstillstånd inte är uppfyllda ska istället förlängt uppehållstillstånd om två år beviljas med stöd av 5 kap. 5 § tredje stycket utlänningslagen. Permanent uppehållstillstånd får i så fall prövas igen vid ett senare tillfälle i samband med en ansökan om förlängt uppehållstillstånd.